

státní správa, jak tomu je nesporně v republice Československé, ve všech svých oborech, v nichž se jí k tomu naskýtá příležitost, o zdolání zlořádů a o odstranění jich příčin, nemá nikdo důvodu ani práva, prorokovati beztrestně její zánik a zkázu. Ve výroku stěžovatelově pak neshledal nalézací soud právem projev pouhých obav o budoucnosti státu, když stěžovatel v jeho rámci pronesl také ona slova o »stínání hlav«, předpovídající hromadné vraždění, k nimž ho ony domnělé obavy naprosto neopravňovaly a jichž obsah za pravdivý pokládati zejména do státních důvodů míti nemohl.

Čís. 1820.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).
»Oslavování« (§ 16 čís. 1 zákona) doprovodem s prapory a hudbou k odpykání trestu předváděných odsouzených pro zločin podle §u 83 (93) tr. zák.

Souběh zákona (§ 16 čís. 1) s trestním zákonem (§ 300).

Pro přitěžující okolnost, že čin byl spáchán »osobami spolčenými« (§ 28 zákona) stačí, že pachatelé byli v době spáchání trestného činu spolčení a že jednali v témže zlém úmyslu; nevyžaduje se, by se předem spolčili za účelem jeho spáchání.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1924, Zm I 549/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost desíti obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. června 1924, pokud jím byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle §u 16 čís. 1 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., vyhověl však v zasedání neveřejném odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž obžalovanému Františku V-ovi podle §u 16 čís. 1 zákona na ochranu republiky za použití §u 266 tr. zák. uložen byl trest vězení 5ti dnů, a trest tomuto obžalovanému uložený zvýšil na 10 (deset) dní vězení. Ohledně ostatních obžalovaných odvolání zamítl, mimo jiné z těchto

důvodů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost: a) že není naplněna objektivní skutková podstata přečinu dle čís. 1 §u 16 zákona na ochranu republiky, dokud není zjištěno, že obžalovaní oslavovali, pokud se týče vychvalovali odsouzené a eskortované občany Machovské a to, že se dopustili zločinu podle §u 83 (§u 93) tr. zák. na katolickém faráři Josefu S-ovi a jeho lidech domácích, b) že v pouhém zahrání náboženské písně nebo dokonce státní hymny, v pouhém nesení nebo přenesení praporu a standardy nelze ještě shledati oslavování zločinců. Účast obžalovaných při průvodu prý měla pouze za účel usnadnit a zpříjemnit odsouzeným cestu do vězení, projevit jim účast a přátelské city jako příslušníkům československé církve, za to, že pykali svým trestem za společný čin všech, nikoliv je oslavovati.

Projevili-li obžalovaní vedle toho svou účastí v průvodu také nelibost s určitými poměry ve státě, lze jejich jednání podřaditi buď pod ustanovení §u 300 tr. zák. (nepřípustná kritika soudního rozhodnutí) nebo jako demonstrativní projev potrestati dle §u 11 cís. nař. ze dne 20. dubna 1854, čís. 96 ř. zák. (zmatek čís. 10 §u 281 tr. ř.).

Avšak zmateční stížnost jest ad a) v prvním směru provedena proti zákonu, poněvadž, provádějíc hmotněprávní zmatek, nevychází ze skutkových předpokladů rozsudku, který zjišťuje výslovně, že všichni obžalovaní vědomě oslavovali, farář František V. mimo to také vychvaloval občany Machovské, odsouzené pro sprosté zločiny veřejného násilí, spáchané násilným vystěhováním dvou bezbranných kněží a jich příslušníků z fary Machovské, jako domnělé hrdiny a bojovníky za ideu spravedlnosti právě pro násilný a trestný čin. Tímto skutkovým zjištěním jest zrušovací soud vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.); nedbá-li ho zmateční stížnost, nelze k jejím vývodům dále přihlížeti (čís. 9 a) §u 281 tr. ř.). ad b) zjištěná činnost obžalovaných, totiž okázalý doprovod pachatelů zločinů s hudbou a prapory, když byli předváděni do trestu a vynášení jich jako hrdinů, trpících pro myšlenku spravedlnosti, veřejnou řečí, představují přímo typické formy oslavování a vychvalování pachatele zločinu ve směru objektivním. Poněvadž pak ve směru subjektivním rozsudek výslovně zjišťuje, že všichni obžalovaní věděli, pro jaké činy byli eskortováni občané odsouzení a do trestu předváděni, a že přes to je oslavovali právě pro jejich trestné činy, jest tím vysloveno zřetelně, že účelem jednání obžalovaných bylo projevití odsouzeným pachatelům zločinu souhlas z a jejich čin a je tím způsobem odměniti; jsou tedy splněny náležitosti skutkové podstaty přečinu, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými v obou směrech. Pokud zmateční stížnost líčí věc jinak, popírajíc zejména úmysl stěžovatelů, v rozsudku zjištěný, neprovádí ani v tomto směru hmotněprávního zmatku dle zákona.

Poněvadž přečin podle §u 16 odstavec první zák. na ochr. rep. se tresce vězením od 8 dnů do 1 roku, nemohou si obžalovaní stěžovati, že jejich čin nebyl posuzován dle §u 300 tr. zák., který stanoví na trestnou činnost tam uvedenou trest vězení od 1 do 6 měsíců. Naplňuje-li v tomto případě jednání obžalovaných skutkovou podstatu trestného činu, přikázaného k potrestání soudům, jak bylo shora dolíčeno, netřeba dále uvažovati o tom, zda přichází v úvahu pouze policejní přestupek §u 11 cís. nař. čís. 96/1854.

Právním vytýká odvolání státního zastupitelství, že nalézací soud nepřihlédl k závažným přitěžujícím okolnostem a to u obžalovaného Františka V-a, že jest duchovním, totiž československým duchovním správcem, a u všech obžalovaných, že čin byl spáchán osobami spolčenými (§ 28 zák. na ochranu republiky). Že by se obžalovaní byli sešli již v úmyslu, by se dopustili trestného činu, ze spisů ovšem nevychází; avšak zákon nepožaduje, by se pachatelé předem spolčili za účelem spáchání dotyčného trestného činu. Rozhodnou je skutečnost, že v době spáchání trestného činu byli spolčeni a že jednali v témže zlém úmyslu, což rozsudek výslovně zjišťuje. Vzhledem k uvedeným přitěžujícím okolnostem dlužno trest obžalovaného Františka V-a považovati za příliš nízký a použití mimořádného práva zmírňovacího dle §u 266 tr. zák.

za neopodstatněné; bylo proto odvolání veřejného obžalobce v tomto směru vyhověti a trest ten, jak výše uvedeno, přiměřeně zvýšiti. U všech ostatních obžalovaných shledal však zrušovací soud i vzhledem k uvedené přitěžující okolnosti, že čin spáchali jako osoby spolčené, tresty jim uložené dostatečnými, pročež odvolání v tomto směru zamítl.

Čís. 1821.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Pokud výrok, že československé zákony jsou k ochraně korumpovaných, zakládá skutkovou podstatu přečinu dle §u 14 čís. 5 zákona.

Přečin pobuřování dle §u 14 čís. 1 zákona brojením proti demokraticko-republikánské formě státu a proti samostatnosti a ústavní jednotnosti Československé republiky.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1924, Zm I 655/24.)

N e j v y š š í s o u d jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 5. září 1924, pokud jím stěžovatel byl uznán vinným přečinem podle §u 14 čís. 1 a 5 zákona ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost, uplatňujíc pouze důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., snaží se dovoditi, že zjištěné výroky obžalovaného, pronesené na veřejné schůzi lidu v Ústí n. O. dne 1. května 1924, nenaplňují skutkové podstaty přečinu podle §u 14 čís. 1 a 5 zákona na ochranu republiky, jimiž byl stěžovatel uznán vinným. Výrok, že československé zákony slouží k ochraně těch, kteří ve státě vládnou a jej udržují, že jsou to zákony k ochraně korumpovaných, hanobí prý (dle náhledu stěžovatelova) snad dočasné držitele moci ve státě, pro nimž prý jediné se obracejí, nikoliv však republiku; bylo by prý naopak hanobením státu, kdyby byl stotožňován s jednotlivými držiteli moci, jimž se veřejně vyčítá korupce. Poněvadž prý úmysl obžalovaného směřoval jediné a výhradně k tomu, by mluvil proti »mocným veřejným funkcionářům«, nelze prý ani říci, že hanobil republiku aspoň nepřímou. I kdyby šlo o hanobení, nestalo se prý způsobem štvavým. Jde o pouhé neslušné výrazy, trestně nezávažné. Avšak zmateční stížnost přehlíží, že zjistiti smysl určitého výroku a úmysl, v jakém jej pachatel pronesl, jest výhradním právem nalézacího soudu; skutkovými zjištěními, jež tu v obou směrech rozsudek obsahuje a jimž stěžovatel není s to vytknouti zmatečnost dle čís. 5 §u 281 tr. ř., jest zrušovací soud vázán (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Nalézací soud vyslovil totiž přesvědčení, že obžalovaný svým výrokem se snažil snížit vážnost republiky v očích svých posluchačů tím, že zlehčoval její zákony, jako by byly vydávány na ochranu korumpovaných, a že tak nepřímou hanobil republiku samu, poněvadž by jí zajisté nesloužilo ke cti, kdyby její ústava dopouštěla, aby takové zákony byly opravdu vydávány. Dle přesvědčení soudu nebrojil